

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

26 august 2020

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion**

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic și de avocatul Aurelia Mîrzîncu în numele inculpatei Toma Maria, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din 05 decembrie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020, în cauza penală privindu-o pe

**TOMA Maria XXXXX, născută la XXXXX,
originară și domiciliată în XXXXX.**

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.10.2019 – 05.12.2019;

Instanța de apel: 10.01.2020 – 25.02.2020;

Instanța de recurs: 07.08.2020 – 26.08.2020.

Asupra recursurilor ordinare declarate în prezenta cauză penală, Colegiul Penal Colegiul Penal

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central, din 05 decembrie 2019, Toma Maria a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute în art. 145 alin (2) lit. j) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, pe un termen de 12 (douăsprezece) ani, în penitenciar pentru femei de tip închis.

2. Instanța de fond, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, a constatat că Toma Maria, la 13.09.2019, în jurul orei 21:00, în XXXXX, XXXXX, XXXXX, aflându-se la domiciliul propriu, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu intenție directă de a lipsi ilegal de viață o persoană, în urma unui conflict cu Paladi Maria, conștientizând că prin acțiunile sale cauzează victimei suferințe fizice și deosebit de chinuitoare, i-a aplicat ultimei multiple lovituri cu un băț din lemn în regiunea capului – partea facială, în rezultatul cărui fapt Paladi Maria a decedat pe loc.

Ca urmare a acțiunilor violente, Toma Maria i-a cauzat Mariei Paladi, conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 201922C0107 din 09.10.2019 leziuni corporale externe și interne după cum urmează: Plăgi contuze pe cap, revărsate sangvine în țesuturile moi a capului; Fracturi liniare a oaselor, bolții și a bazei craniului, revărsate sangvine insulare subarahnoidiene, la nivelul emisferelor cerebrale, multiple plăgi contuze pe față și vestibulul bucal, cu lezarea vaselor sangvine, revărsate sangvine în sclerele globilor oculari; Fracturi deschise a oaselor zigomatice, Luxația totală bilaterală a mandibulei, avulsia totală a dinților, 25, 26, 27 mandibulari, echimoze și edeme post traumatice pe față; Echimoze pe torace;

Fractura închisă a sternului; Fractura închisă a coastelor VII și IX pe stânga, cu revărsare sangvine neînsemnate, în țesuturile moi adiacente; Contuzii a pulmonilor; Fractura deschisă a humerusului stâng, cu revărsate sangvine în țesuturile moi adiacente, multiple echimoze, excoriații; Plăgi contuze pe membrele superioare și inferioare - leziuni care au fost produse în urma acțiunii traumatice, repetate a unui corp dur contondent, cu aproximativ 30, 40 minute – 1 oră, înainte de deces. Astfel, în urma traumatizării capului, toracelui, membrelor, sunt calificate ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul căruia a survenit decesul victimei.

Aceste acțiuni ale Mariei Toma au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal – *omorul unei persoane, săvârșit cu o deosebită cruzime*.

3. Nefiind de acord cu sentința apeluri au declarat procurorul Ungureanu Oxana în termen legal și inculpata.

Procurorul prin apel a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatei cheltuielile de judecată, în sumă de 4736 lei.

În argumentarea apelului s-a invocat că, cheltuielile de judecată nu se circumscriu excepțiilor prevăzute de art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală și recuperarea lor urmează a fi efectuată din contul Mariei Toma.

Inculpata prin apel a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, motivând că:

- victima fiind în ospeție la ea și fiind în stare de ebrietate a fost rugată să părăsească domiciliul, însă a refuzat;
- victima a îmbrâncit-o și a lovit-o cu palma;
- s-a apărat de acțiunile violente ale victimei, aplicându-i lovituri;
- regretă cele comise, vina o recunoaște și a contribuit la descoperirea infracțiunii;
- este de vârstă înaintată și are sănătatea precară;
- a acționat fiind în stare de afect.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020 au fost respinse ca nefondate apelurile, menținându-se sentința fără modificări.

5. Instanța de apel a conchis că prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatei care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat și că cercetarea judecătorească s-a efectuat în procedură simplificată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Individualizarea pedepsei s-a făcut în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, ținându-se cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Astfel, conform art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de Toma Maria se atribuie la categoria infracțiunilor excepțional de grave, în calitate de circumstanțe ce atenuează răspunderea penală, conform art. 76 Cod penal, au fost reținute recunoașterea vinei și căința sinceră, iar circumstanțe ce agravează răspunderea penală, conform art. 77 Cod penal, nu au fost stabilite. Toma Maria se caracterizează pozitiv, are la întreținere o persoană invalid de grad I (f.d. 68,76-77), nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru (f.d. 78-79), conform revendicării anterior nu a mai fost atrasă la răspundere penală (f.d.80), potrivit alcooltestului „Drager” 8510 cu nr. 6810 din 14.09.2019, inculpata, la momentul comiterii infracțiunii, avea concentrația de alcool în aerul expirat de 0,58 mg/l (f.d. 66).

Reieșind din cele menționate, a fost apreciat că scopurile pedepsei penale, în cazul inculpatei, vor fi atinse prin aplicarea pedepsei cu închisoare pe un termen de 12 (douăsprezece) ani, în penitenciar pentru femei de tip închis, quantum rezultat din aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Cu referire la cheltuielile judiciare, instanța de apel a reținut că, analizând natura juridică a cheltuielilor arătate de către acuzatorul de stat, s-a constatat că acestea reprezintă cheltuieli obișnuite, suportate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate, nefiind generate de comportamentul inculpatei pe durata urmăririi penale, prin urmare este neîntemeiată solicitarea părții acuzării privind stabilirea obligației de compensare a acestor cheltuieli în sarcina inculpatei.

S-a subliniat că, statului îi revine obligația pozitivă de a administra probe pentru a demonstra vinovăția unei persoane, iar potrivit art. 100 Cod de procedură penală și art. 6 § 2 CEDO, sarcina probațiunii e pusă în seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de „prezumția nevinovăției”, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală.

Deci, cheltuielile judiciare solicitate, corect au fost trecute în contul statului.

6. Împotriva hotărârii recurs ordinar, în termen, au declarat procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic și avocatul Aurelia Mîrzîncu în numele inculpatei Toma Maria.

Procurorul invocă netemeinicia hotărârii, or soluția enunțată de instanța de apel contravine prevederilor art. 227-229 Cod de procedură penală și a principiului egalității tuturor persoanelor în fața legii.

Drept urmare, se solicită casarea parțială a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în partea cheltuielilor judiciare de instanța de apel, în alt complet de judecată.

Avocatul Aurelia Mîrzîncu în recursul ordinar declarat în numele inculpatei Toma Maria motivează că nu este acord cu decizia în partea stabilirii quantumului pedepsei, deoarece inculpata a recunoscut vina, sincer se căiește, este pensionară și are la întreținere o persoană cu dezabilități.

În baza celor expuse, se solicită casarea parțială a sentinței și deciziei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care Mariei Toma să-i fie aplicată quantumul minim a pedepsei cu închisoare.

7. La recursul ordinar declarat de procuror, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință apărătorul Mîrzîncu Aurelia, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, din motiv că este vădit neîntemeiat și argumentând că instanța de apel, s-a pronunțat asupra tuturor

motivelor invocate în apelul acuzării.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurenților, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestora, pentru următoarele motive.

În lumina jurisprudenței CtEDO, motivarea unei hotărâri judecătorești are în mod deosebit scopul de a demonstra părții că a fost ascultată și astfel să contribuie la o mai bună acceptare a deciziei (hotărârea *Taxquet versus Belgia*).

Dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală prevede că instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În sensul art. 427 Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursurilor ordinare declarate se constată că, recurenții critică decizia sub aspectul pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii* și sub aspectul p. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală – *s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, însă Colegiul analizând decizia atacată, conchide că nici un temei nu și-a găsit confirmare la examinarea recursurilor declarate, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Referitor la motivele invocate de avocatul-recurent, Colegiul menționează că, potrivit principiului individualizării pedepsei penale (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei inserate la art. 75 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată aplică pedeapsa luând în considerare caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului Codului penal.

Doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

La caz, Colegiul penal constată că instanța de apel preluând soluția primei instanțe, a indicat detaliat la motivele ce au determinat această preluare și s-a expus asupra corectitudinii individualizării pedepsei atât ca categorie, ca quantum cât și ca modalitate de executare, Toma Maria beneficiind de *reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare*, în conformitate cu art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Astfel, reieșind din totalitatea circumstanțelor stabilite, ținând cont de scopul pedepsei penale îndreptate spre restabilirea echității sociale, Colegiul reține că, instanța de apel just a considerat că corectarea inculpatei este posibilă doar prin stabilirea executării a 12 ani închisoare, în penitenciare pentru femei, de tip închis.

Circumstanțele favorabile situației inculpatei, nu pot determina instanța de a aplica un quantum al pedepsei în limita minimă, or infracțiunea pentru care Toma Maria a fost condamnată aduce atingere unor valori cu impact social deosebit (**dreptul la viață**). Astfel, fapta prejudiciabilă prezintă rezonanță în societate, prin ea atentându-se la relațiile sociale cu privire la dreptul la viață, fiind comisă cu aplicarea un obiect adaptat pentru cauzarea de vătămări corporale, în urma consumului de alcool și cu o deosebită cruzime, or în conformitate cu art. 16 alin. (1) Constituția respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Mai mult, art. 2 CoEDO garantează dreptul la viață al oricărei persoane, iar în jurisprudența constantă a CtEDO s-a afirmat că, fără protejarea acestui drept, exercitarea oricăror alte drepturi sau libertăți garantate de Convenție ar fi iluzorie (hotărârea *Baldovin versus Romania*), statul având obligațiunea de a proteja dreptul la viață impune efectuarea unei anchete oficiale eficiente, în vederea tragerii la răspundere a persoanelor vinovate (hotărârea *Silimani versus Franța*).

De asemenea, apărarea solicitând un quantum minim al pedepsei, nu a invocat careva motive, or de cele indicate de recurent s-a ținut cont în cadrul judecării cauzei de prima instanță și ulterior de cea de apel, iar argumentele invocate de avocatul-recurent nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare în sensul adoptării unei noi hotărâri.

Deci, Colegiul constată, că pedeapsa individualizată, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea inculpatei, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acesteia, cât și a altor persoane, nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocat și potrivit legii se impune inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

Referitor la motivele invocate de procurorul-recurent, Colegiul menționează că, motivele recurentului nu și-au găsit confirmarea, recursul conține invocări identice cu apelul declarat de acuzare, asupra cărora instanța de apel s-a expuse în mod argumentat asupra acestora (*vezi în acest sens p. 5 a prezentei hotărâri*), soluție pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin și a cărei reluare nu se mai impune (hotărârea CtEDO *García Ruiz versus Spania*), și noțiunea de proces echitabil cere ca instanța care și-a motivat succint decizia, fie prin preluarea motivelor instanței inferioare, fie altfel, să examineze în mod real întrebările esențiale care i-au fost adresate (hotărârea CtEDO *Boldea versus România*).

Soluția instanței de apel este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Colegiul menționează că, argumentele invocate de procurorul-recurent în susținerea solicitării înaintate sunt neîntemeiate, deoarece cheltuielile judiciare constituie cheltuieli care au fost suportate pentru efectuarea expertizei judiciare și întocmirea raportului de expertiză, or art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede expres cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie.

Mai mult ca atât, dispozițiile alin. (3), art. 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, expres stabilește că „*în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală*”, la caz, ordonatorul expertizei fiind organul de urmărire penală și nu partea apărării, prin urmare, instanțele de fond corect au ajuns la concluzia de a nu încasa din contul inculpatului cheltuielile judiciare solicitate de acuzatorul de stat.

În urma celor expuse, Colegiul penal nu a constatat prezența erorii de drept invocată de procurorul-recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, iar solicitările recurentului nu au suport legal, prin urmare soluția adoptată de către instanța de apel este întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În temeiul art. 432 alin. (1)-(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cătălin Scutelnic și de avocatul Aurelia Mîrzîncu în numele inculpatei Toma Maria, împotriva sentinței Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 05 decembrie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2020, în cauza penală privind-o pe *Toma Maria XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 03 septembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion